SANSKRIT SCHOLARSHIP EXAMINATION 2011-2012

ACADEMIC SCHOOLS

STD X | REG.NO | Time 1½ Hrs
SCORE 50

[1-5] **कोष्ठात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत।** 5X1=5

1 सोमदेवेन विरचितः उपदेशात्मकः कथाग्रन्थः।
(बृहत्कथामञ्जरी, जातककथा, कथासरित्सागरः) ....

2 '*असूत*' इति क्रियापदं कस्मिन् विभागे अन्तर्भवति?।
(आत्मनेपदी, परस्मैपदी, उभयपदी) ....

3 बृहत्संहितायाः कर्ता कः?।
(बृहदीश्वरः, वराहमिहिरः, वररुचिः) ....

4 भगवद्गीतायां कति अध्यायाः सन्ति?।
(दश,अष्टादश,द्वादश) ....

5 भूतविद्येति कस्य नामान्तरं भवति?
(शल्यचिकित्सायाः, ग्रहचिकित्सायाः, बालचिकित्सायाः)............................

[6-8] **एकेन पदेन उत्तरं लिखत।** 3X1=3

6 विश्वकर्मजयन्ती अथवा विश्वकर्मदिनं कदा भवति? ....

7 कूटंकुलम् आणवोर्जप्रायोजना कस्मिन् राज्ये [STATE] भवति?............................

8 **केरलराज्यस्य कार्षिकमन्त्री कः?** ....

[9-13] **यथोचितं योजयत।** 5X1=5

9 भारविः।	....	करुणरसः।
10 चाक्यार्कूत्तु।	....	श्रीबुद्धः।
11 कपिलवस्तु।	....	तच्चुशास्त्रम् ।
12 स्थापत्यवेदः।	....	समाजसेवा ।
13 भवभूतिः।	....	क्षेत्रकला ।
		अर्थगौरवम्।

Sanskrit Academic Council, Vadakara
SANSKRIT ACADEMIC COUNCIL VADAKARA

10-2.

Sanskrit Academic Council, Vadakara

[14-16]**एकपदं लिखत।** 3x1=3

14 आत्मनःशान्तिः। ....।

15 अमूल्यश्चासौ निधिश्च। ....।

16 स्वेन भवतीति । ....।

[17-18]**सन्धत्त।** 2x1=2

17 विषयेषु +असक्तः। ....।

18 एतत् + श्रुत्वा। ....।

[19-20]**विश्लेषयत।** 2x1=2

19 अशङ्किताकारमुपैति। ....।

20 आश्वमेधिकोऽयम्। ....।

[21-23]**शुद्धं रूपं लिखत।** 3x1=3

21 धिक् चापलेन। ....।

22 मद्यपाने विरराम। ....।

23 तेन नयेन पौरुषं वितनोति।..................................।

[24-25]**संख्यां संस्कृताक्षरैः लिखत।** 2x1=2

24 १९४७ ....।

25 २०१२ ....।

[26-27]**किं गणे नान्तर्भवति?** 2x1=2

26 कादम्बरी, कथासरित्सागरः, पञ्चतन्त्रम्।..................................।

27 महावीरचरितम् ,उत्तररामचरितम् ,दशकुमारचरितम्।..................................।

[28-29]**सर्वाण्यक्षराणि उपयुज्य अर्थयुक्तं एकं पदं लिखत।** 2x1=2

28 वि हा र र हि ता हा से वी।..................................।

29 ज रा वि मा नः। ....।

[30-31]**वाक्येषु योजयत।** 2x1=2

30 ततः प्रभृति। ....।

31 यदा तदा। ....।

Sanskrit Academic Council, Vadakara

[32-33]**अधो रेखाङ्कितं पदम् उत्तरत्वेन लब्धुं योग्यम् एकं प्रश्नं लिखत।** 2X1=2

32 सुरापानेन नगरं क्षयोन्मुखं संवृत्तम्।...।

33 तदा वृत्तसङ्गमेन मत्स्यचिह्नं जायते।...।

34 **समाजसेवामधिकृत्य पञ्चवाक्यानि लिखत-** । 1X5=5

....

SANSKRIT ACADEMIC COUNCIL VADAKARA

....

....

....

....

[35-39]**खण्डिकां पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखत।** 5X1=5

सामान्यतः दृश्यं श्रव्यमिति काव्यं द्विविधं भवति। तत्र दृश्यकाव्यानि रूपकाणि। तेषु प्रथममस्ति नाटकम्। वेदसंहितासु अपि पुरातननाटकानामुदाहरणानि सन्ति। संस्कृत-साहित्ये बहवः नाटककाराः सन्ति। तेषु अन्यतमः भवभूतिः। तेन त्रीणि रूपकाणि विरचितानि। महावीरचरितम्, मालतीमाधवम्, उत्तररामचरितम् चेति। कवेः देश-कालादीनधिकृत्य सूचनाः तस्य कृतिभ्यः उपलभ्यन्ते। अस्य यथार्थनाम श्रीकण्ठः इति केचिद्वदन्ति।अस्य माता जातुकर्णी पिता नीलकण्ठश्च भवति।

35 नाटकं कस्मिन् काव्यविभागे अन्तर्भवति?।

....।

36 पुरातननाटकानाम् उदाहरणानि कुत्र समुपलभ्यन्ते?

....।

37 भवभूतिना कति रूपकाणि विरचितानि?

....।

38 तेन विरचितेषु रूपकेष्वन्यतमम्?

....।

39 भवभूतेः देशकालादीनधिकृत्य सूचनाः कस्मात् लभ्यन्ते?

....।

10-4

40 विद्यायाः महत्वप्रतिपादकं किमपि सुभाषितं लिखत। 1X2=2

....

....

....

....

....

....

....

....

41 **प्रादेशिकभाषायां लिखत।** 1X5=5

आहार एव औषधम्। देहरक्षायै औषधयवागूः रसः इत्यादय उपयुज्यन्ते। एते गृहेषु एव निर्मिता आसन्।औषधयवाग्वाः उपयोगः अधुनापि दृश्यते।आहारे सर्वे औषधविभवाः देहपरिपोषणाय, अग्निदीपनाय, प्रतिरोधशक्तिवर्धनाय च सहायकाः भवेयुः।

....

....

....

....

....

....

....

....

SANSKRIT ACADEMIC COUNCIL VADAKARA
Sanskrit Academic Council, Vadakara

10 - 5

SANSKRIT SCHOLARSHIP EXAMINATION 2010 - 11

DPI

ACADEMIC SCHOOLS

Std: X | Reg. No. [ ] | Time: 1½ hr | Marks: 50

1 - 5 कोष्ठात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत - 5 x 1 = 5

1. 'विपिनम्' इति पदस्य समानार्थकं पदं किम्? ....

(गृहम्, मन्दिरम्, वनम्)

2. "अहर्निशं सेवामहे" इति ध्येयवाक्यं कस्याः संस्थायाः भवति? ....

(आकाशवाण्याः, भारतीयदूरसञ्चारनिगमस्य, भारतसर्वकारस्य)

3. 'पदलालित्यम्' कं कविमुद्दिश्य विख्यातमस्ति? ....

(बाणभट्टम्, दण्डिनम्, शक्तिभद्रम्)

4. केरलराज्यस्य देशीयपक्षी कः? .... (चातकः, मयूरः, कपोतः)

5. अल्पज्ञं गर्विष्ठम् उद्दिश्य केचन अवदन् यत् - 'अयं लोकव्यवहारानभिज्ञः सर्वज्ञभावं प्रकटयति' इति - अत्र कः न्यायः? ....

(स्थालीपुलाकन्यायः, कूपमण्डूकन्यायः, मण्डूकप्लुतिन्यायः)

6 - 8 पदेनैकेन उत्तरं लिखत - 3 x 1 = 3

6. प्रथमं भारतीयचलचित्रं किम्? .... ।

7. ऐक्यराष्ट्रदिनं कदा भवति? .... ।

8. 'राजीव् गान्धी खेल्रत्न' पुरस्कारेण समादृतः प्रथमः क्रीडापटुः कः? .... ।

9 - 13 यथोचितं योजयत - 5 x 1 = 5

8.	भवभूतिः	....	युधिष्ठिरः।
10.	न्यायशास्त्रम्	....	स्तोत्रकाव्यम्।
11.	कल्पः	....	मालतीमाधवम्।
12.	मुकुन्दमाला	....	गौतमः।
13.	सत्यधनः	....	वेदाङ्गम्।
		....	चम्पूग्रन्थः।

14 - 18 एकं पदं लिखत - 5 x 1 = 5

14. प्रतिवेशो भवः .... ।

15. अन्यः मार्गः .... ।

16. निर्गतः आश्रयः यस्मात् सः .... ।

17. कृतः प्रयत्नः येन सः .... ।

18. आमोदेन सह वर्तते इति .... ।

Sanskrit Academic Council, Vadakara

SANSKRIT ACADEMIC COUNCIL VADAKARA

10-6

19 - 20 संश्लिष्टपदानि चित्वा विश्लेषयत - 2 x 1 = 2

19. देवदत्तः परीक्षायां लीलयैव जितवान् .... ।

20. विद्या मातेव रक्षति .... ।

21 - 23 शोधयत - 3 x 1 = 3

21. चोरः विद्यालयम् अन्तः प्राविशत्। .... ।

22. कनिष्कः इति नामधेयः महाराजा आसीत्। ....

23. कामधेनुः स्वर्गे अधिवसति। .... ।

24 - 25 संख्यां संस्कृताक्षरैः लिखत - 2 x 1 = 2

24. 1925 .... ।

25. 2008 .... ।

26 - 28 किं गणे नान्तर्भवति - 3 x 1 = 3

26. ज्यौतिषम्, निरुक्तम्, पूर्वमीमांसा, शिक्षा।

.... ।

27. सूर्यशतकम्, मूषकवंशम्, नवभारतम्, शिवविलासम्।

.... ।

28. शाङ्र्गरवः, शारद्वतः, यशोदा, गौतमी।

.... ।

29 - 30 सर्वाण्यक्षराणि उपयुज्य एकं पदं लिखत - 2 x 1 = 2

29. ग प्र ट पा वम् यो .... ।

30. कु ङ्क ते री रु कि .... ।

31 - 32 वाक्येषु योजयत - 2 x 1 = 2

31. न केवलं किन्तु .... ।

32. यावत् ... तावत् .... ।

33 - 34 अधो रेखाङ्कितं पदम् उत्तरत्वेन लब्धुम् योग्यं प्रश्नं लिखत - 2 x 1 = 2

33. महाकविः कालिदासः त्रीणि नाटकानि अरचयत्।

.... ।

34. अचिरादेव शत्रूणां संहारः करणीयः इति द्रौपदी युधिष्ठिरम् अवदत्।

.... ।

SANSKRIT ACADEMIC CO. VADAKARA
Sanskrit Academic Council Vadakara

35. प्रदत्तं विषयमधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत - "स्त्रीशिक्षा" 1 x 5 = 5

.... ।

.... ।

.... ।

.... ।

.... ।

36. सौशील्यस्य महत्वप्रतिपादकं किमपि सुभाषितं लिखत - 2

....

....

....

.... ॥

SANSKRIT ACADEMIC COUNCIL VADAKARA

37 - 41 खण्डिकां पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत - 5 x 1 = 5

मानवः जीवने सुखं वाञ्छति। सुखं कुत्र अस्ति? कुतः वा प्राप्यते? केचन मन्यन्ते धनेन सुखं भवति इति। अद्यत्वे धनमेव सर्वस्वं जातम्। धनविहीनः पशुसमानः इत्येव भावना प्रबला जाता परन्तु धनिषु अपि प्रायेण सन्तोषः नास्ति। ते अधिकाधिकं धनम् इच्छन्ति, अधिकाधिकाः च दुःखिनः भवन्ति। यदि मनः प्रसन्नं भवति तदा सुखं भवति। सन्तोषः प्राप्यते त्यागतः, परोपकारतः च। यदा धनं, बुद्धिः अन्यस्य कृते उपयुज्यते तदा आनन्दः भवति। अस्माकं व्यवहारः प्रीतिपूर्णः भवेत्। मनसि च परितुष्टे जीवनं भवति सुखमयम् आनन्दपूर्णं च।

37. कथं जीवनम् आनन्दपूर्णं भवति?

....

38. सन्तोषः कस्मात् प्राप्यते?

....

39. कीदृशी भावना प्रबला जाता?

....

40. 'मृगतुल्यः' इत्यर्थे खण्डिकायां प्रयुक्तं पदं किम्?

....

41. किमपि तसिलन्तमव्ययं खण्डिकातः चित्वा लिखत।

....

Sanskrit Academic Council, Vadakara

10-8

42 - 45 प्रादेशिकभाषया अनुवदत - **4 x 1 = 4**

42. महर्षिः दयानन्दः वेदधर्मं प्रचारयन् समाजे व्याप्ताः कुरीतीः न्यवारयत्।

....

43. महात्मागान्धी अहिंसामूलस्य सत्यग्रहस्य प्रयोगेण स्वदेशोद्धाराय प्रायतत।

....

44. यः जनः अविवेकी भवति सः आपद्ग्रस्तः सन् नश्यति।

....

45. यदि क्रोधः आगच्छति तर्हि मौनं धारणीयम्।

....

Sanskrit Academic Council, Vadakara

SANSKRIT ACADEMIC COUNCIL VADAKARA

10-9

SANSKRIT SCHOLARSHIP EXAMINATION 2010 - 11

S.S.U.S. ACADEMIC & SANSKRIT SCHOOLS

Std: X Reg. No. Time: 1 hr

Marks: 40

SANSKRIT ACADEMIC COUNCIL VADAKARA

1 - 5 कोष्ठात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत - 15 x 1 = 15

1. 'महावीरचरितं' नाटकं केन विरचितम्? (विशाखदत्तेन, शक्तिभद्रेण, भवभूतिना) ....।
2. 'आतपत्र' बिरुदेन समलङ्कृतः महाकविः कः? (कालिदासः, श्रीहर्षः, भारविः) ....।
3. षड्सु वेदाङ्गेषु मुखस्थानीयं वेदाङ्गं किम्? (शिक्षा, व्याकरणम्, छन्दः) ....।
4. 'लुङ्' लकारः भूतकालार्थकः। 'लुट्' लकारः कीदृशः? (आज्ञार्थकः, वर्तमानकालार्थकः, भविष्यदर्थकः) ....।
5. भल्लूकः फलानि वृक्षम् अवचिनोति। अत्र अप्रधानं कर्म किम्? (अवचिनोति, फलानि, वृक्षम्) ....।
6. **अधो दत्तेषु नास्तिकदर्शनं किम्? (वेदान्तदर्शनम्, चार्वाकदर्शनम्, वैशेषिकदर्शनम्)** ....।
7. 'वाङ् मे मनसि प्रतिष्ठिता मनो मे वाचि प्रतिष्ठितम्' इति सूक्तं कस्मिन् वेदे अस्ति? (यजुर्वेदे, ऋग्वेदे, सामवेदे) ....।
8. 'धिक्' इत्यस्य योगे का विभक्तिः? (द्वितीया, चतुर्थी, सप्तमी) ....।
9. कैमुतिकन्यायस्य नामान्तरं किम्? (नीरक्षीरन्यायः, दण्डापूपन्यायः, अरण्यरोदनन्यायः) ....।
10. 'युवां विद्यालयं गच्छथः' अत्र 'गच्छथः' क्रियायाः पुरुषः कः? (प्रथमपुरुषः, उत्तमपुरुषः, मध्यमपुरुषः) ....।
11. चिलप्पतिकारकाव्ये कस्य कलारूपस्य परामर्शः दृश्यते? (चाक्यार्कूत्त् कलारूपस्य, कथाकेल्याः, मोहिनियाट्टस्य) ....।
12. अधो दत्तेषु 'मन्त्रपूतम्' इत्यस्य विग्रहः कः? (मन्त्र पूतम्, मन्त्रेण पूतम्, मन्त्रं पूतम्) ....।
13. पुष्पकविमानं रावणेन कस्मात् अपहृतम्? (कुबेरात्, देवेन्द्रात्, विष्णोः) ....।
14. अधो दत्तेषु बहुवचनरूपं किम्? (लिखति, ददति, प्रेषयति) ....।
15. अत्यन्तं वृद्धः इत्यस्य एकं पदम्? (वर्षीयान्, वृद्धः, वर्षिष्ठः) ....।

16 - 18 किं गणे नान्तर्भवति - 3 x 1 = 3

16. वादः, जल्पः, चारुता, वितण्डा ....।
17. विजित्य, आदाय, हराय, सङ्गम्य ....।
18. क्रोधः, द्वेषः, आकारः, रोषः ....।

(P.T.O.)

Sanskrit Academic Council, Vadakara

10-10

Sanskrit Academic Council, Vadakara

19 - 21 रेखाङ्कितस्य पदस्य परिवर्तनेन शुद्धं रूपं लिखत - 3 x 1 = 3

19. पुत्रस्य वचनं श्रुत्वा पिता विस्मितोऽभवम्।

.... ।

20. श्रीशङ्करस्य जन्मना परिपूतं कालटिग्रामः केरलराज्ये एव।

.... ।

21. श्व भवान् कुत्र गमिष्यसि? .... ।

22 - 26 यथोचितं योजयत - 5 x 1 = 5

22. अभिमतः	कालिदासः	.... ।
23. प्रतिमानाटकम्	सामवेदः	.... ।
24. भोजराजः	सुश्रुतः	.... ।
25. गान्धर्ववेदः	भासः	.... ।
26. शल्यचिकित्सा	प्रियः	.... ।
	यजुर्वेदः	.... ।

27 - 35 एकपदेन उत्तरयत - 9 x 1 = 9

27. 'ज्ञानेश्वरी' नाम भगवद्गीताव्याख्यानं कः रचितवान्? .... ।

28. केरलीयानां 'कथासरित्सागरः' कः? .... ।

29. 'पेरियार्' नद्याः नामान्तरं किम्? .... ।

30. 'लब्धुकामः' इत्यस्य विग्रहः कथम्? .... ।

31. वारणम् - वारणः अनयोः गजार्थकं पदं किम्? .... ।

32. मम्मटाचार्यस्य मुख्यकृतिः का? .... ।

33. तोटकाचार्यः कस्य शिष्यः आसीत्? .... ।

34. 'सार्थवाहः' इति पदस्य कोऽर्थः? .... ।

35. अधुनातनः भारतीयनाविकसेनानायकः कः? .... ।

36 - 40 प्रदत्तानि वाक्यानि 'साधु' - 'असाधु' इति रीत्या लिखत - 5 x 1 = 5

36. सुरेश्वराचार्यस्य पूर्वाश्रमस्य नाम पद्मपादः इत्यासीत्। .... ।

37. 'महाभागवतं' भक्तिप्रधानं पुराणं नास्ति। .... ।

38. 'वाल्मीकिरामायणम्' इतिहासः भवति। .... ।

39. 'आपः' इति पदं नित्यैकवचनान्तं भवति। .... ।

40. निषेधार्थक 'अलं' शब्दयोगे तृतीया विभक्तिः भवति। .... ।

10-10

SANSKRIT SCHOLARSHIP EXAMINATION 2009 - 10

ACADEMIC SCHOOLS

Std: X

Time: 1½ hr
Marks: 50

Sanskrit Academic Council, Vadakara

1 - 10 कोष्ठात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखतु - 10 x ½ = 5

1. "वेणीसंहारम्" नाटकस्य कर्ता कः ? ....
(नारायणभट्टपादः, भट्टनारायणः, बाणभट्टः)

2. "भारवेरर्थगौरवम्" इत्युक्तिः केन ग्रन्थेन सम्बद्धा भवति ? ....
(नैषधीयचरितेन, किरातार्जुनीयेन, शिशुपालवधेन)

3. "हैमवतभूविल्" इति कैरल्यां विरचितः ग्रन्थः कस्मिन् साहित्यविभागेऽन्तर्भवति ? (चम्पूसाहित्ये, पद्यसाहित्ये, सञ्चारसाहित्ये) ....

SANSKRIT ACADEMIC COUNCIL VADAKARA

4. "शं नो वरुणः" इति ध्येयवाक्यं कस्याः संस्थायाः भवति ? ....
(नाविकसेनायाः, व्योमसेनायाः, आरक्षिकविभागस्य)

5. ''देवानां प्रियः - प्रियदर्शी'' - इति नामान्तरेण प्रसिद्धः भारतीयशासकः कः ?
(कनिष्कः, अशोकः, भरतः) ....

6. "गर्भिणी" इति पदस्य समानार्थकं पदं किम् ? ....
(प्रसूतिका, रत्नगर्भा, आपन्नसत्वा)

7. श्रीशङ्करस्य समकालिकः केरलीयनाटककर्ता कः ? ....
(भवभूतिः, शक्तिभद्रः, भासः)

8. 'कृष्णनाट्टम्' - इति कलारूपस्य उपज्ञाता कः ? ....
(मानवेदराजः, वल्लत्तोल्, कोट्टारक्करतम्पुरान्)

9. "महेन्द्रः अतीव अलसः। सर्वे बन्धुजनाः तमुपादिशन्। तथापि सः आलस्यात् न मुक्तः।" -
अत्र कः न्यायः प्रवर्तते ? ....
(दण्डापूपन्यायः, स्थालीपुलाकन्यायः, वनरोदनन्यायः)

10. अधोदत्तेषु कर्मणिप्रयोगं चित्वा लिखतु।
(शिष्येण गुरुः संशयं पृच्छ्यते।, राघवः कानने वर्तते।, माता धेनुं दोग्धि।)
....

11 - 15 पदेनैकेन उत्तरं लिखतु - 5 x 1 = 5

11. २००९ तमे वर्षे "अनभीप्सितम्" नाम लघुकथासमाहारः केन्द्रसाहित्यअक्कादमीसंस्थया पुरस्कृतः आसीत्। तस्य कर्ता कः ? ....।

12. "अनासक्तियोगम्" इति गीताव्याख्यानं केन विरचितम् ? ....।

10-12

13. "यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते रमन्ते तत्र देवताः" - सूक्तमिदं कस्मिन् ग्रन्थे अन्तर्भवति?

....।

14. भारतसर्वकारस्य मानवविभवशेषीविकसनमन्त्रालयस्य अधुनातनसचिवः कः?

....।

15. सन्देशकाव्यप्रस्थानस्य उपज्ञाता कः? ....।

16 - 21 यथोचितं योजयत - 6 x ½ = 3

16.	पवनात्मजः	....	वेदाङ्गः।
17.	स्यालः	....	पोन्नानी।
18.	श्रीशङ्करदिग्विजयः	....	एस्.के. पोट्टक्काट्।
19.	ज्ञानपीठम्	....	आञ्जनेयः।
20.	अनुगायकः	....	नगररक्षाधिकारी।
21.	शिक्षा	....	शिङ्किटी।
		....	माधवविद्यारण्यस्वामी।

22 - 26 एकं पदं लिखतु - 5 x 1 = 5

22. कुटिला मतिः यस्याः सा ....।

23. उन्नतस्य भावः ....।

24. विमर्शेन सह वर्तते इति ....।

25. दुष्कवयः एव कुञ्जराः ....।

26. अन्या निशा ....।

27 - 28 संश्लिष्टपदानि चित्वा विश्लेषयतु - 2 x 1 = 2

27. शशाम वृष्ट्यापि विना दवाग्निः ....।

28. नैव तुल्यं कदाचन ....।

29 - 30 शोधयतु - 2 x 1 = 2

29. मूषकः बिलस्य बहिः तिष्ठति। ....।

30. अध्यापकः शिष्यस्य पारितोषिकं ददाति। ....।

31 - 32 संख्यां संस्कृताक्षरैः लिखतु - 2 x 1 = 2

31. 1969 ....।

32. 2025 ....।

Sanskrit Academic Council, Vadakara

33 - 35 कः गणे नान्तर्भवति - 3 x 1 = 3

33. वररुचिः, भट्टोजिदीक्षितः, पाणिनिः, पतञ्जलिः।

....।

34. कुवलयानन्दः, काव्यप्रकाशम्, अमरकोशः, साहित्यदर्पणम्।

....।

35. छान्दोग्यम्, ईशावास्यम्, शतपथब्राह्मणम्, तैत्तिरीयम्।

....।

SANSKRIT ACADEMIC COUNCIL VADAKARA

36 - 37 सर्वाण्यक्षराणि उपयुज्य एकं पदं लिखतु - 2 x 1 = 2

36. डा आ र्य णिः म चू श्च ....।

37. स्त क्ष ह ण ल पि दी का ....।

38 - 39 वाक्ये योजयतु - 2 x 1 = 2

38. परितः ....।

39. यदि .... तर्हि ....।

40 - 41 अधोरेखाङ्कितं पदम् उत्तरत्वेन लब्धुम् योग्यं प्रश्नं लिखतु - 2 x 1 = 2

40. पराभवोऽप्युत्सव एव मानिनाम्।

....।

41. संगीतनाटक अक्कादमी संस्थायाः आस्थानं श्रीशिवपुरे अस्ति।

....।

42. प्रदत्तं विषयमधिकृत्य पञ्चवाक्यानि लिखतु - "वृद्धजनसेवा।" 1 x 5 = 5

....।

....।

....।

....।

....।

43. सौशील्यस्य महत्वप्रतिपादकं किमपि सुभाषितं लिखतु - 2

....।

....।

....।

....।

Sanskrit Academic Council, Vadakara

10-14

44 - 48 खण्डिकां पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखतु - 5 x 1 = 5

अस्ति निलानद्यास्तीरे उपरिनवमिति प्रसिद्धो जनपदः। कैरल्यां मेल्पुत्तूर् इति च विख्यातेऽस्मिन् देशे मेल्पुत्तूर् इति प्रसिद्धे भवने लब्धजन्माऽभूत् नारायणभट्टपादः। सः स्वतातात् मीमांसाशास्त्रम्, माधवाचार्याद् सर्वानपि वेदान्, स्वाग्रजात् तर्कशास्त्रम्, अच्युतपिषारोटीमहाभागात् व्याकरणशास्त्रञ्च अधीतवान्। प्रतिभासम्पन्नो वैयाकरणः सः कविश्चासीत्। राज्ञः देवनारायणस्य निर्देशेन सः प्रक्रियासर्वस्वं नाम व्याकरणग्रन्थं व्यरचयत्। वातरोगेण पीडितः सः गुरुपवनपुरं गत्वा तत्रस्थितं देवमाराधयन् नारायणीयम् नाम स्तोत्रकाव्यं रचितवान्। विभक्तिविषये तथा भक्तिविषयेऽपि सः प्रथितयशस्वी अभवत्।

44. 'मेल्पुत्तूर्' इति जनपदस्य संस्कृतनाम किम्?

....

45. नारायणभट्टपादः कस्मात् व्याकरणशास्त्रम् अधीतवान्?

....

46. प्रक्रियासर्वस्वम् केन विरचितम्?

....

47. 'व्याकरणं जानाति' इत्यस्य समानार्थकं पदं खण्डिकातः चित्वा लिखतु।

....

48. नारायणभट्टपादः कस्य निर्देशेन व्याकरणग्रन्थं लिखितवान्?

....

49. प्रादेशिकभाषायां लिखतु - 5 x 1 = 5

उत्तरप्रदेशे अनेकानि तीर्थस्थलानि सन्ति। तेषु वारणासी नगरी प्रसिद्धास्ति। गङ्गायाः पवित्रे तटे विराजमानास्ति सा नगरी। अत्र गङ्गायां स्नानाय विश्वनाथस्य दर्शनाय च सदैव भिन्नस्थानेभ्यः जनाः आगच्छन्ति। वाराणसी शिक्षायाः केन्द्रम् अपि भवति।

....

....

....

....

....

Sanskrit Academic Council, Vadakara

10 - 15

SANSKRIT SCHOLARSHIP EXAMINATION 2008 - 09

ACADEMIC SCHOOLS

Std: X

Time: 1½ hr
Marks: 50

Sanskrit Academic Council, Vadakara

1 - 10 कोष्ठात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत - 10 x 1 = 10

1. प्रसिद्धं गद्यकाव्यं भवति ....
(अभिज्ञानशाकुन्तलम्, रघुवंशम्, कादम्बरी)

2. "सिंहभूमिः" नाम ग्रन्थः कस्यां साहित्यशाखायाम् अन्तर्भवति? ....
(स्तोत्रकाव्ये, सञ्चारसाहित्ये, सन्देशकाव्ये)

3. लोकवित्तकोशस्य आस्थानं कुत्र वर्तते? ....
(लण्डन्, न्यूयोर्क्, वाषिङ्टन्)

4. "प्रक्रियासर्वस्वम्" नाम व्याकरणग्रन्थं कः विरचितवान्? ....
(भट्टनारायणः, नारायणभट्टः, पाणिनिः)

5. 'जातक' शब्दस्य अर्थः कः? ....
(दिवसः, नक्षत्रम्, जन्म)

6. लोकशान्तिसूचकं कपोतस्य चित्रं कः लिखितवान्? ....
(लियानार्डो डाविञ्चि, राजारविवर्मा, पिक्कासो)

7. प्रदत्तेषु एकवचनं पदं किम्? ....
(ऐक्षन्त, हन्ति, कुरुत)

8. 'कलकत्तु' भवनं कुत्र वर्तते? ....
(पालक्काड् जिल्लायाम्, तृश्शूर् जिल्लायाम्, मलप्पुरं जिल्लायाम्)

9. पराजयः इत्यर्थे प्रयुक्तं पदम् ....
(पराभवः, परिभवः, परिभावः)

10. भारते गुप्तगामिनी नदी का? ....
(सरस्वती, गङ्गा, यमुना)

11 - 15 पदेनैकेन उत्तरं लिखत - 5 x 1 = 5

11. कालटि संस्कृतसर्वकलाशालायाः उपकुलपतिः कः? ....

12. वेदस्य 'मुखं' इति कथ्यमानं अङ्कं किम्? ....

13. प्रस्थानत्रयेषु अन्यतमं किम्? उपनिषद्, भगवद्गीता, ...

14. विद्या विवादाय न, पुनः किमर्थम्? ....

15. अत्यन्तं वृद्धः इत्यर्थे एकं पदं ....

10-16

16. अधो लिखितेषु उपमालङ्कारयुक्तं श्लोकं विवेचयत - 1 x 2 = 2

क) जितोऽसि मन्द, कन्दर्प!
मच्चित्तेऽस्ति त्रिलोचनः।

ख) हंसीव कृष्ण! ते कीर्तिः
स्वर्गङ्गामवगाहते।

ग) हनूमानब्धिमतरत्
दुष्करं किं महात्मनाम्।

....।

17 - 18 प्रदत्तेषु संश्लिष्टपदानि चित्वा विश्लेषयत - 2 x 1 = 2

17. उन्मीलितं तूलिकयेव चित्रम्। ....।

18. हरस्तु किञ्चिद् परिलुप्तधैर्य। ....।

19 - 20 अधो रेखाङ्कितं पदम् उत्तरत्वेन लब्धुमर्हं प्रश्नं लिखतु - 2 x 1 = 2

19. मया स्वादिष्टं भोजनं खादितम्। ....।

20. मातुलः दशवादने गृहं आगतवान्। ....।

21 - 25 यथोचितं योजयत - 5 x 1 = 5

21. सांख्यम्	....	षष्ट्यन्तपदम्।
22. विहस्य	....	श्रीशङ्कराचार्यः।
23. इषुः	....	नाटकम्।
24. वेणीसंहारम्	....	ल्यबन्तमव्ययम्।
25. सौन्दर्यलहरी	....	बाणः।
	....	कपिलमुनिः।

26 - 27 वाक्ये योजयत - 2 x 1 = 2

2 26. अभितः ....।

27. स्निह्यति ....।

28 - 29 संख्यां संस्कृताक्षरैः लिखत - 2 x 1 = 2

28. 1857 ....।

2 29. 1946 ....।

Sanskrit Academic Council, Vadakara

10-17

30 - 31 कोष्ठके प्रदत्तानि सर्वाण्यक्षराणि उपयुज्य एकं पदं लिखत - 2 x 1 = 2

30. रा र्जु कि नी ता यम् ....।

31. ख ब नम् उ न्ध लू ल ....।

32. श्लोकस्याशयं संस्कृतभाषायां लिखत - 1 x 2 = 2

उद्यमेन हि सिद्ध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः।
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः।।

....

....

....

....

33 - 34 शोधयत - 2 x 1 = 2

33. क्षीरं शिशूनां रोचते।

....

34. श्रीरामस्य दारः भवति सीता।

....

35. प्रदत्तं विषयमधिकृत्य पञ्चवाक्यानि लिखत **'आतङ्कवादः'** - 1 x 5 = 5

....

....

....

....

....

36. प्रादेशिकभाषया अनुवदत - 1 x 5 = 5

अथैकदा यमुनानदीतीरे आखेटावसरे शन्तनु असाधारणं कमपि सुगन्धमन्वभवत्। तस्य प्रभवस्थानमन्विष्यन् सः देवरूपिणीं कामपि कन्यकां ददर्श। सा तत्रस्थस्य दाशराजस्य पुत्री। स्वधर्मानुसारेण सा पथिकान् नदीम् उत्तारयन्त्यासीत्। राजा शन्तनुः तस्याः पितरं समेत्य ताम् आत्मकृते अभ्यर्थयत।

Sanskrit Academic Council, Vadakara
SANSKRIT ACADEMIC COUNCIL VADAKARA

10-18

37 - 40 खण्डिकां पठित्वा प्रश्नानामुत्तराणि लिखत - 4 x 1 = 4

शूद्रकेन विरचितं प्रसिद्धं नाटकं भवति मृच्छकटिकम्। नाटकेऽस्मिन् वसन्तसेनाचारुदत्तयोः प्रणयकथायाः सरसं चित्रणं कृतम्। अपि च तत्कालीनसमाजस्य चित्रणमपि अस्मिन् दृश्यते। अस्य नाटकस्य अंशद्वयमस्ति। प्रथमेंऽशे भासकृतस्य दरिद्रचारुदत्तनामकस्य रूपकस्य अनुकरणं, द्वितीयेंऽशे आर्यकस्य राज्यप्राप्तिकथनं च योजितम्। द्वयोः अंशयोः योजने कवेः चातुर्यं प्रकटं वर्तते।

37. वसन्तसेनाचारुदत्तयोः प्रणयकथा केन वर्णिता?

....

38. 'दरिद्रचारुदत्तं' नाम रूपकं केन विरचितम्?

....

39. मृच्छकटिकस्य द्वितीयेंऽशे किं प्रतिपादितम्?

....

40. नाटकेऽस्मिन् कवेः चातुर्यं कथं प्रकटितं वर्तते?

....

Sanskrit Academic Council, Vadakara

SANSKRIT ACADEMIC COUNCIL VADAKARA